

Nieuwsbrief 04

Nieuwsbrief regio Breda en omstreken
November/December 2023

Van de voorzitter.

Beste belangstellenden in het BBC,

Ons bijenjaar en het jaar 2023 is bijna voorbij, deze week gaat het voor het eerst vriezen in Breda e.o. en we hebben de bijenkast ingepakt zodat onze volkeren niet te koud worden en te veel energie verbruiken om warm te blijven. En hopelijk ook niet net zoals we afgelopen jaar hebben ervaren dat 30-50% van onze volkeren overleden waren. Dit jaar vanaf december ga ik weer een cursus Bijengezondheid geven in Wolfslaar met medewerking van NBV. Ik merk dat er een hoop belangstelling is, maar inschrijven kan nog. In totaal zijn het 6 lessen, ik zie er naar uit en wil op deze manier mijn kennis doorgeven en een bijdrage leveren aan gezonde volkeren, daar doen we het voor.. En verder wens ik natuurlijk aan jullie allen hele FIJNE FEESTDAGEN en een GOED BEGIN van 2024.

Ik hoop dat iedereen, maar ook onze bijen het jaar GEZOND gaan BEGINNEN!

Groep Kring de Baronie van de NBV organiseert een cursus bijengezondheid.

In 6 lessen van elk twee uur wordt u op de hoogte gebracht van de ziekten en bedreigingen waar onze honingbij mee te maken kan krijgen, extra komt aan bod de Aziatische Hoornaar, die de nieuwste bedreiging vormt en waar men in de regio mee te maken krijgt. Omdat honingbijen hun voedsel niet, zoals andere huisdieren, in de supermarkt halen maar in de ons omringende leefomgeving wordt er extra aandacht gegeven aan biodiversiteit.

Voedsel is de basis van de vitaliteit van onze honingbijen maar ook van alle andere insecten. Uw leraar is Aat Rietveld

Start cursus 14-december - 2e les 21 december - 3e les 4 januari 2024 en laatste les 11 januari 2024. De kosten zijn € 65,00.

De lessen starten om 19.30 uur

In Educatieve Boerderij Wolfslaar

Wolfslaardreef 95,

4834 SN Breda

Zie ook:

[Nederlandse Bijenhouders Vereniging \(www.bijenhouders.nl\)](http://www.bijenhouders.nl)

<https://www.bijenhouders.nl/cursussen/cursusaanbod/bijengezondheid/> >>> klik op de link in het kaartje.

Nieuwsbrief regio Breda en omstreken

Het ambacht "bijenhouden" staat ingeschreven op de UNESCO-lijst immaterieel erfgoed.

Deze organisatie heeft een boekje uitgegeven waarvan in de bijlage een klein uittreksel. Het boekje is te downloaden via deze link: [2024_bijen_kien_vizualism_v9_singles_fr.pdf](https://www.unesco.nl/nl/document/2024_bijen_kien_vizualism_v9_singles_fr.pdf) ([immaterieelerfgoed.nl](https://www.unesco.nl/nl/document/2024_bijen_kien_vizualism_v9_singles_fr.pdf))

Voor hen die Jos Luijkx hebben gekend is het leuk te vermelden dat een fotootje van hem in het boekje is gebruikt. Jos is iemand die heel veel jaren veel voor de bijenhouderij heeft betekend. Het is daarom leuk dit kleine fotootje als een eerbetoon aan hem in dit boekje terug te vinden.

Onze penningmeester is op reis.

Zoals wellicht bij een aantal van jullie bekend is, reist onze penningmeester al een tijd met z'n vrouw de wereld rond. In het eerste jaar deden ze dat nog met een camper door Zuidelijk Europa. Maar deze gaf wat technische problemen waarop ze hem hebben verkocht. Hierna volgden meerdere lange tochten op de fiets o.a. vanaf Nederland naar Marokko en weer terug. En nu zijn ze op tournee door Zuidoost Azië en stuurde hij ons de afgelopen week een foto van een bijzondere ervaring op bijengebied:

Een stuk honingraat van zo'n 50 cm in doorsnede dat zo maar uit een boom is gevallen. De moeite waard om met jullie te delen. Het stuk raat is

gemaakt door de *Apis dorsata*, oftewel de Reuzenhoningbij. Deze bij kent een afmeting van 17 – 20mm en behoort hiermee tot de grotere in zijn soort. In Zuidoost Azië wordt de honingraat op straat verkocht, terwijl een fractie van een prijs zoals wij dat in Nederland kennen. Pure en verse honing. De Aziaten smullen er van!

Nieuws uit de Media

PREMIUM

John Bas 07-09-23, 19:30 Laatste update: 07-09-23, 20:42 Bron: BN DeStem

REPORTAGE STRIJBEEK - Israëli's zijn zoetekauwen, vooral dol op honing. Maar ook in dat land gaat het slecht met de bijen. Dus komen ze bij ons de kunst afkijken, op De BijenBoerderij in Strijbeek.

Op de Strijbeekse BijenBoerderij steekt de Israëlische ambassadeur Modi Ephraim wat op van Aat Rietveld, van het Bredaas Bijenhouders Collectief. © Joyce van Belkom/Pix4Profs

Israël leert van ons over de bloemetjes en de bijtjes

Modi Ephraim maakt er in het grensgebied een mooi bijendagje van met zijn ambassadepersoneel. De Israëlische ambassadeur beziet met grote interesse het werk op De BijenBoerderij. Dat is een van de ongeveer twintig professionele imkerbedrijven in Nederland.

Rosj Hasjana

„En heus niet alleen omdat we collectief zo gek zijn op honing”, lacht de 57-jarige diplomaat. Volgende week vrijdag is het nationale *Rosj Hasjana*. De viering van het Joodse nieuwjaar 5784 - ze tellen vanaf de

Nieuwsbrief regio Breda en omstreken

Schepping. Dan eet heel Israël appeltjes met honing. Maar de meeste honing wordt geïmporteerd, en is dus duur, legt de zaakgelastigde uit.

Te weinig

„In het zuiden van Israël hebben wij slechts één kibboets die voor de helft van de productie zorgt. Er zijn jammer genoeg te weinig imkers en bijen, terwijl bijen zo'n van enorm belang zijn voor de bestuiving van onze groenten en fruit. Van wereldbelang, essentieel voor zowel de biodiversiteit, onze voedselvoorziening en onze economie.”

Vandaar het uitstapje van consul Ephraïm naar Strijbeek, het imkerbedrijf dat wordt beheerd door de bekende bijenfamilie Van der Sijde en dat eigendom is van een tiental aandeelhouders. Het werkbezoek is een opstap naar een heus mondiaal bijencongres dat Israël volgend jaar in Nederland wil houden.

Vooraf hobbyisten

In de warmte voor de honderden bijenkasten geeft Mario Coremans (28) tekst en uitleg. Hij is in Etten-Leur werkgever van zo'n twintig miljoen bijen die hem honing bezorgen, maar vooral hun klus doen in het agrarische bedrijfsleven: tegen betaling bestuiven.

Nederland telt behalve wat écht grote jongens als Coremans een slordige 10.000 imkers. Voornamelijk hobbyisten, maar via de Nederlandse Bijenhoudersvereniging wel goed georganiseerd en bijgeschoold. Vanwege het belang van bijen is er veel financiële en wetenschappelijke steun van diverse ministeries en universiteiten.

Hoog niveau

„Dat verklaart ons hoge niveau”, meldt Aat Rietveld van het Bredaas Bijenhouders Collectief als gastheer van de Israëlische delegatie. „Maar het totaal aantal honingbijen en wilde bijen loopt overal, ook in ons land, achteruit. Door het verdwijnen van natuur, maar simpelweg ook door de vergrijzing van de imkers. We moeten dus werken aan kwaliteit en populariteit”, zegt de 76-jarige Rietveld, leraar van veel imkers.

Kastje dicht

De bijenkasten blijven vandaag ook voor de hoge afgezant Ephraïm zoveel mogelijk gesloten. Te warm. Chef de mission Coremans legt uit waarom hij in deze nazomerse hitte zeker overdag bij zijn bijen vandaan blijft. Vooral om massale sterfte en smeltende honingraten te voorkomen.

„Bijen raken door ons sowieso in de stress en kunnen dat er nu niet bij hebben. Ze hebben al hun energie nodig om hun bijenwas iets koeler te houden en te voorkomen dat alles smelt. Dat doen ze met hun vleugels, als mini-ventilatortjes. Mooi, hè?”

Scoren

Ambassadeur Modi Ephraïm hoort het allemaal aandachtig aan, luistert naar uitleg over nieuwe bestuivingstechnieken, ziet een basis voor dat wereldcongres volgend jaar en loopt nog even door de

Nieuwsbrief regio Breda en omstreken

fraaie winkel van de Strijbeekse BijenBoerderij. Nog even een paar potjes honing scoren, straks. „Voor bij de appeltjes.”

Aziatisch hoornaar.

In 2004 ontdekte men in Zuid Frankrijk een wespensoorst die men niet kende. Het bleek een hoornaar soort te zijn die leeft in Zuidoost-Azië. Waarschijnlijk is een bevruchte koningin meegekomen met een partij aardewerk. In Nederland kennen we één soort, de Vespa Crabro. Een indrukwekkend beest dat inheems is en dus een plekje (niche) heeft in onze natuur.

De ontdekking in 2004 bleek één van de Aziatische soorten, de Vespa Velutina te zijn.

Dit insect is door de overheid geplaatst op de lijst invasieve exoten.

Invasief betekend dat de opmars van deze exoot bijna niet te stuiten is. We kennen in middels een aantal sprekende voorbeelden. De watercrassula, de Amerikaans rivierkreeft, de coloradokever en het veelkleurige lieveheersbeestje zijn daar voorbeelden van. In de veldgids exoten zijn de meeste beschreven.

Algemeen kenmerk van invasieve exoten is dat ze schade toebrengen aan onze inheemse flora en fauna en dus bestreden moeten worden. Dat is in de wet vastgelegd.

Vanuit de Franse vindplaats heeft de AH zich razendsnel over Europa verspreid.

In Noord Spanje is gedegen onderzoek gedaan. Daar lijkt het aantal nesten zich te stabiliseren op ongeveer 15 per km². Bedenk daarbij dat een nest jaarlijks ongeveer 90.000 insecten verorberd. Dat is ongeveer 12 kg per jaar per nest. De AH heeft inmiddels Nederland bereikt. In het afgelopen jaar zijn er meer dan 1000 nesten waargenomen.

De AH wordt ten onrechte geassocieerd met de schade die ze aan honingbijen toebrengen. Een honingbijenvolk is een soort kroketten automatiek voor de AH.

Maar uit DNA-onderzoek van de maaginhoud van de AH blijkt dat het dieet voor ongeveer 30 – 60% uit honingbijen bestaat (uit een automaat trek je makkelijk een kroket) maar dus voor 40 – 70% uit andere insecten. Insecten waarvan het aantal sinds de laatste 30 jaar met 70 – 80% is afgenomen.

De AH is dus een groot biodiversiteitsprobleem en daarnaast ook een economisch probleem.

In het hele land zijn er initiatieven om de AH te bestrijden. Wetend dat uitroeien onhaalbaar is. Maar beheren en in toom houden is wel een optie. Er zal ook een beroep gedaan worden op de leden van het

Nieuwsbrief regio Breda en omstreken

IVN om zich in te zetten. Er is de laatste jaren veel kennis en ervaring opgedaan. In zijn algemeenheid geldt al dat mocht je een AH zien je dit, MET foto kan melden op <https://waarneming.nl/go/vespa-velutina/> Maar net als bij onze wespen en hoornaars zijn nu de koninginnen in winterslaap.

In Breda en omstreken wordt de AH actief bestreden. Een zoekgroep onder leiding van Hans Peter Verkooijen heeft in de afgelopen periode een groot aantal waarnemingen nagelopen en een flink aantal nesten verwijderd. De zoek groep wordt in haar werk ondersteund door een landelijke taskforce. In volgende nieuwsbrieven komen we op de AH terug en zal de hulp van zoveel mogelijk mensen worden ingeroepen.

De Aziatische hoornaar in het nieuws.

Imker wil dat Aziatische hoornaar vernietigd wordt: ‘Deze moordmachine zorgt voor ecologische ramp’ „Deze moordmachine moet acuut aangepakt worden”, zegt Kees Dogge van imkerij Landjuweel over de Aziatische hoornaar. De ‘killerwesp’ staat dit weekend centraal op de open dagen van de bijenhouder in Welberg.

Kweker en imker Kees Dogge maakt zich grote zorgen over de Aziatische hoornaar. „Ik ben zwaar gefrustreerd. We nemen het probleem niet serieus genoeg. Deze invasieve soort moet je niet beheersen, maar bestrijden.”

Het beestje staat op de Europese Unielijst van exoten. Provincies zijn verplicht om hem te bestrijden, maar daar komt in Brabant nog maar weinig van, zegt Dogge. „Limburg heeft een plan van aanpak, maar wij nog niet.” En het beestje respecteert de provinciale grenzen ondertussen niet. „Die kan 16 kilometer afleggen en elders nieuwe nesten bouwen.”

Onder bijenhouders zijn in het voorjaar [kleine vallen verspreid](#). Als de temperatuur begint te stijgen, gaan koninginnen op zoek naar een plek om een nest te bouwen. Een uitgelezen kans om er zoveel mogelijk in de val te laten lopen. Dogge ving er in juni zelf eentje.

Blijf op de hoogte

Krijg een melding bij belangrijk nieuws over Algemeen.

Maar er is meer actie nodig, vindt hij. Want begin juli bouwen ze grote nesten in boomtoppen waar wel duizend hoornaars kunnen verblijven. Dan vliegen er voornamelijk werksters rond: vangen heeft weinig effect. Veel effectiever is de grote nesten vernietigen. Alleen zijn die door het bladerdek vanaf de grond niet te zien.

Nieuwsbrief regio Breda en omstreken

En als je er dan eentje gevonden hebt, kost het geld om een professionele bestrijder te laten komen. „Wie gaat dit betalen? Ik vind dat er vanuit de provincie geld moet komen om ze gratis weg te halen.” Ook moeten er professionele en meer vangkasten verspreid worden. „Liefst één per vierkante kilometer.”

Maurits, Kees en Marjoleen Dogge van imkerij Landjuweel in Welberg vertellen dit weekend op de open dagen alles over de Aziatische hoornaar. Hier op de foto laten ze zien hoe een val eruitziet. © Marina Popova/Pix4Profs

Zie voor het volledige verhaal: <https://www.bndestem.nl/steenbergen/imker-slaat-alarm-over-aziatische-hoornaar-ecologische-ramp-als-we-nu-niks-doen~ab7efb23/>

02:11

Nest Aziatische hoornaars in woonwijk: Tientallen in Zeeland

Maurice Steketee 7 sep. 2023 Laatste update: 07-09-23, 12:43

De Aziatische hoornaar overspoelt Zeeland en bouwt nesten zo groot als een skippybal: 'Er moet snel iets gebeuren' De opmars van de Aziatische hoornaar in Zeeland is niet meer te stoppen. Zeeuwse

Nieuwsbrief regio Breda en omstreken

Imkers maken zich grote zorgen over de enorme toename van de 'invasieve exoot'. Tot een paar jaar geleden werd af en toe eens een nest aangetroffen in onze provincie, maar dit jaar is er geen houden meer aan. De provincie heeft al zeventig nesten laten ruimen.

Op waarneming.nl komen soms op een dag wel meer dan tien meldingen binnen van nieuwe nesten. „We worden er dit jaar mee overspoeld”, zegt Helle van der Roest van de Imkersvereniging Schouwen-Duiveland. Een structureel plan van aanpak is volgens hem te lang uitgebleven. „De verspreiding gaat nu in

een onvoorstelbaar tempo, het is niet meer tegen te houden. Uit ieder nest komen 50 tot 500 nieuwe koninginnen, nou reken maar uit. Er moet nu echt wat gebeuren om de verspreiding af te remmen.” In België zijn de afgelopen weken al verschillende mensen in het ziekenhuis beland na een steek van de Europese of Aziatische hoornaar. Ook in Zeeland moest deze week een hovenier naar het ziekenhuis nadat hij werd belaagd door de Aziatische hoornaar. De exoot uitroeien, wat oorspronkelijk de bedoeling was toen de eerste Aziatische hoornaar in 2017 in

Helle van der Roest bij een enorm nest van de Aziatische hoornaar in Kerkwerve. © Sandra Schimmelpennink

Nederland in Dreischor werd aangetroffen, is al lang niet meer haalbaar. Dat erkent ook de provincie. Ze streeft er naar om de populatie 'wél zo klein mogelijk houden'. 'De toegenomen aantallen en verspreiding in Frankrijk en België laat echter zien dat dit niet eenvoudig is.'

Zie voor het volledige artikel: <https://www.bndestem.nl/binnenland/de-aziatische-hoornaar-overspoelt-zeeland-en-bouwt-nesten-zo-groot-als-een-skippybal-er-moet-snel-iets-gebeuren~a4bbd180/>

Ontwikkelingen BIJ-Gebouw

In het BIJ-Gebouw hebben we ook weer volop activiteiten gehad, zoals een nieuwe leergang basiskennis imkeren; wasdoek maken en andere cursussen. In december start weer de cursus Bijengezondheid, zie hiervoor: <https://www.bijenhouders.nl/cursussen/cursusaanbod/bijengezondheid/>
De bezoekers van Wolfslaar waren weer volop aanwezig met het mooie weer. Op woensdagen en zaterdag was het BBC volop aanwezig in het BIJ-Gebouw om voorlichting geven aan voorbijgangers en bezoekers. Verder is er nog steeds aan de buitenkant van alles te zien over planten en een bij-vriendelijke inrichting van de eigen tuin.

Verrassing van de Natuurtuin

Mocht je zelf sponsor willen worden of ken je in eigen omgeving bedrijven die dat willen dan kun je ons dit laten weten via het emailadres:

info@bredaasbijenhouderscollectief.nl.

Alles komt op dit moment in herfstdracht, prachtig om te zien.

De picknick tafels zijn geplaatst platen met bijen weetjes en zijn aangebracht.

Zie hiernaast voor een voorbeeld. Is dus klaar!!

Wanneer je een bijdrage direct wilt overmaken kan dat op ons rekeningnummer:
NL68 TRIO 0198 0701 95 t.n.v. Bredaas Bijenhouderscollectief.

ANBI status

BBC heeft de ANBI-status (Algemeen Nut Beogende Instelling). Het grootste voordeel van het hebben van een dergelijke status is, dat een donateur van een gift de mogelijkheid heeft om deze gift in aftrek te nemen bij het doen van de belastingaangifte. Hieronder ziet u deze gegevens.

